

IPvE gebiedsontwikkeling Ockhuizen

24 april 2024

Marije Arah

IPvE gebiedsontwikkeling Ockhuizen

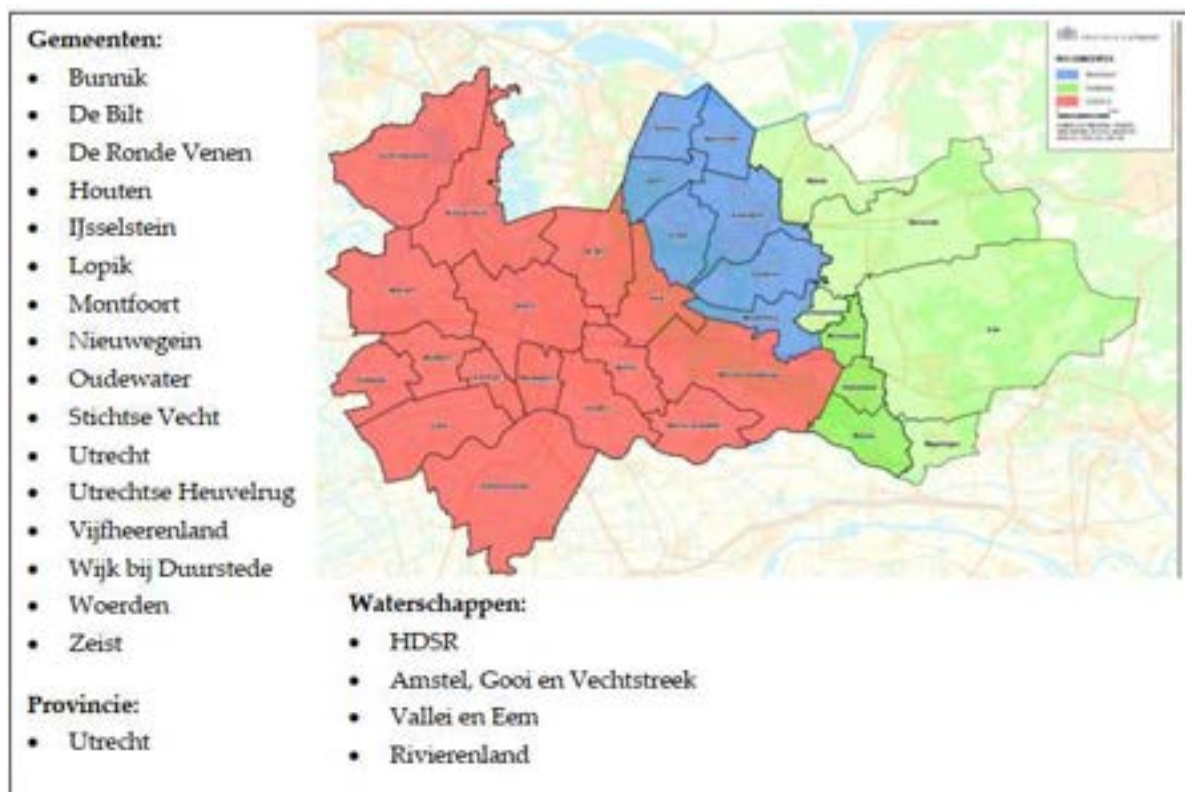
Totstandkoming IPvE

Het IPvE is een balans tussen verschillende belangen, wensen en ambities:

- Projectgroep met inhoudelijke experts
- Groen, Recreatie, Cultuurhistorie, Landschap, Stedenbouw en Energie.
- Bewoners:
Informereren, meedenk sessies, gespreksavonden, omgevingsmanager.
- Initiatiefnemers van het zonneveld.
- Overige betrokkenen/ verschillende belangrijke stakeholders.
Grondeigenaren, Natuurmonumenten en de provincie Utrecht, HDSR

Beleidskaders

Ambitie RES U16 en gemeente Utrecht

Sinds 2019 werken 30 Nederlandse regio's aan hun RES (Regionale Energie Strategie) voor de opwekking van zon/wind-energie in hun regio.
Doel: 35 TWh opwekken in 2030.

In 2021 publiceerden de regio's hun RES 1.0 met opgeteld een bod van 55 TWh.

RES-regio U16 omvat 16 gemeenten, 4 waterschappen en de provincie Utrecht.
Ambitie: 1,8 TWh opwekken in 2030.

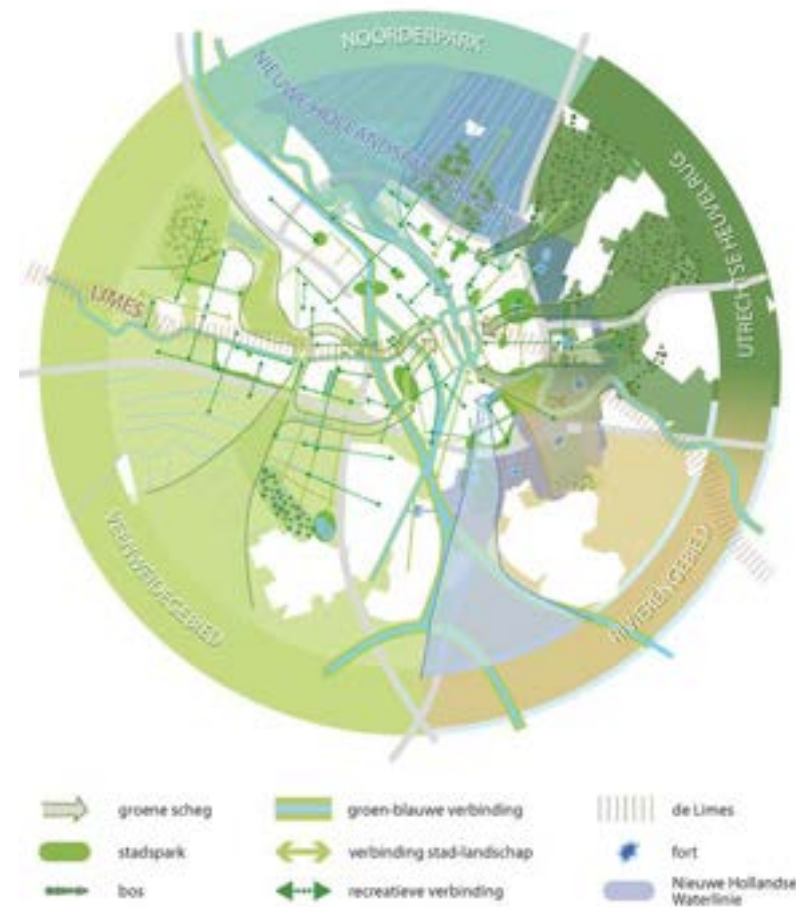
Ambitie gemeente Utrecht: 0,523 TWh.
Zonneveld Ockhuizen: 0,040 TWh (~8%).

Beleidskaders

- **RES 2030 en RSU 2040:** Ockhuizen aangewezen als 'zoekgebied' voor zonne-energie

Haalbaarheid zonneveld is onder andere afhankelijk van:

1. Afstemming met andere opgaven in de stad, bijvoorbeeld recreatie en erfgoed
2. Medewerking van grondeigenaren
3. De haalbaarheid voor initiatiefnemers.

Bestuurlijk Traject

2018
Bestuursovereenkomst
(BOK) Ring A27/A12

Gemeente Utrecht,
de provincie,
natuurmonumenten en RWS

Particulier initiatief
voor een zonneveld

Feb. 2021:
Startdocument
Ockhuizen tbv
integrale, gefaseerde
ontwikkeling

Lokaal initiatief energieopwek
Uitbreiding recreatiefunctie
Mogelijke boscompensatie

Mrt 2022:
Programmatisch
Vertrekpunt

Behoud 50 ha openheid
15,4 ha boscompensatie
30 ha natuurontwikkeling
35-40 ha netto zonneveld
Uitbreiding recreatie en
toegankelijkheid

Nov 2023: Vaststelling
IPvE

Vaststelling IPvE november 2023

Vaststelling Integraal Programma
van Eisen (IPvE)
gebiedsontwikkeling Ockhuizen

en verruiming algemene
verklaring van geen bedenkingen
(AVVGB) voor zonne-
energieproject Ock-Zon

In het IPvE staat:

- Hoe de natuur- en recreatieontwikkeling in Ockhuizen wordt vormgegeven;
- Hoe (en onder welke voorwaarden) zonnevelden daarin tijdelijk kunnen worden ingepast;
- Hoe de historische waarden van het gebied behouden blijven dan wel worden versterkt;

Erfgoed

Cultuurhistorische waardenstelling, van belang zijn:

- De middeleeuwse ontginningsstructuren
- Historische bebouwing en bijzondere elementen, zoals de eendenkooi;
- Het uitzicht in verschillende richtingen vanuit Kasteel De Haar over het weidegebied.
- De bijzondere ruimtelijk-historische samenhang tussen het kasteel, het park en het dorp in een landschappelijke omgeving. Deze onderdelen zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden; Door het gebied open te houden is deze verbinding blijft deze verbinding vanuit het kasteel zichtbaar
- De archeologische terreinen.

In het IPvE worden deze waarden gerespecteerd en behouden.

Figuur 3: Cultuurhistorische waardenstellingsplattengrond door onderzoeksbureau SEB, maart 2022

Natuur

In Ockhuizen zijn de volgende waarden met betrekking tot de natuur aanwezig (Natuurtoets):

- De eendenkooi en kleinere bospercelen in het noordoosten van het gebied hebben een hoge biodiversiteit.
- In en rondom de bomenlanen en in het oosten van het gebied leven vleermuizen;
- In en langs de sloten leven kleine watersalamander, weidebeekjuffer, veenmol en kleine karekiet;
- Verschillende weidevogels, waaronder de kievit, scholekster en tureluur, broeden er;
- Op de weilanden en akkers leven de wezel, bunzing, ree en haas;
- Een kenmerkende soort voor het oosten van het gebied is de veenmol. Dit is een krekelachtig dier, die voornamelijk leeft in veengronden en in het voorjaar 's avonds en 's nachts te horen is.

Figuur 7: Kaart Natuurbeheerplan 2022

Recreatie

De recreatieve waarden in dit deel van het gebied zijn:

- Het beleven van de kenmerkende cultuurhistorie van het Landgoed Haarzuilens.
- Het beleven van de natuur van het Landgoed Haarzuilens. Ockhuizen is aangrenzend aan het landgoed en hoort ook bij het landinrichtingsplan Haarzuilens.
- De recreatieve wandel- en fietspaden over en langs de percelen van Natuurmonumenten en provincie Utrecht. Bestaande fietsroutes worden behouden en uitgebreid met een verbinding langs de noordkant van het gebied vanaf de fietsbrug. Indien mogelijk wensen we ook een nieuwe fietsroute parallel aan de Ockhuizerweg (tussen Thematerkade en Rijnveldsebospad) ten zuiden van het beoogde zonneveld.
- De fietsbrug als verbinding tussen het gebied en Maarssen/ Gemeente Stichtse Vecht met uitzicht op het agrarische deel van het landgoed Haarzuilens.
- De beleefbaarheid van rust en ruimte.
- Fiets-/ voetpad oost-zuid verbinding.

Figuur 8: Landgoed Haarzuilens en Ockhuizen, bron: Natuurmonumenten

Duurzame Energie

Het gebied is in de RSU 2040 en RES U16 opgenomen als zoekgebied voor grootschalige duurzame energieopwekking.

Tijdelijke inpassing, 30 jaar, daarna inrichten als natuur.

- Handhaving slotenpatroon
- Ligging onder ooghoogte (max 80 cm hoog)
- Inpakken gebiedseigen vegetatie.

Wat staat er op de planning na vaststelling?

- Omgevingsvergunning zonneveld, deze moet voldoen aan de eisen gesteld in het IPvE;
- Verdere uitwerking van het gebied o.a. invulling natuur en recreatie in overleg met omwonenden en stakeholders;
- Omgevingsplan;
- Gefaseerde realisatie over meerdere jaren van natuur, wandel/ fietspaden, zonneveld, etc.

Overzichtkaart Oochhuizen met zonneveld

Ambitie Oochhuizen, volledige ontwikkeling van het gebied na het zonneveld

Wat is hier nu uniek aan?

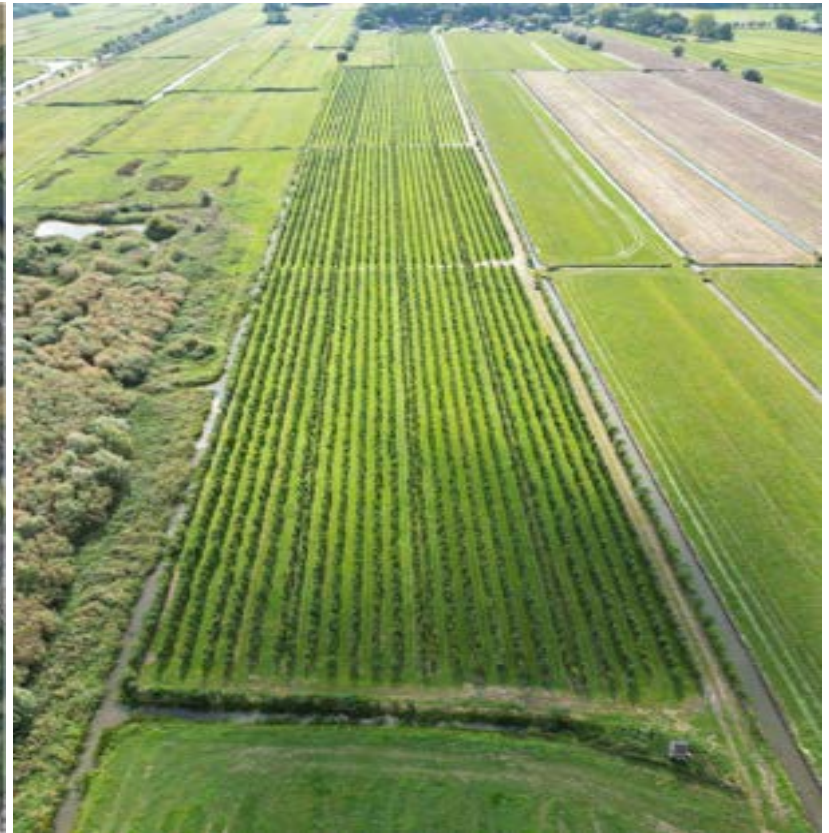
- Integrale aanpak
- Proactieve rol gemeente aankoop gronden
- Samen verantwoordelijk voor verschillende opgaven
- Prominente plek voor natuur

Natuurinclusieve Energietransitie?

Ad Gresnigt
Secretaris Coöperatie Zon op
Ockhuizen

Agenda

- Coöperatie Zon op Ockhuizen
- Project Ock-Zon BV
- Inrichting van het zonneveld
- Natuurinclusieve Energietransitie?
- Verwijzingen en Vragen

Coöperatie Zon op Ockhuizen U.A. (1/2)

Coöperatie Zon op Ockhuizen U.A.:

- Werkgroep Zon op Ockhuizen is betrokken bij de ontwikkeling van zonneveld Ockhuizen vanaf 2022.
- Zeven vrijwilligers, deels betrokken bij de Coöperatie Haarse Zon (postcoderoosregeling, zon-op-dak).
- In september 2023 is de coöperatie opgericht.

Coöperatie heeft ten doel te voorzien in de stoffelijke behoeften van haar Leden door het behalen van rendement op het door de Leden aan de Coöperatie ter belegging verschaft kapitaal, in het bijzonder door te investeren in duurzame Energievoorzieningen (statuten artikel 3.1.a).

Coöperatie Zon op Ockhuizen U.A. (2/2)

Concrete doelen van de werkgroep van de coöperatie:

- Ledenwerven/geldophalen om te investeren in het project Ock-Zon BV dat het zonneveld Ockhuizen ontwikkelt; de cooperatie is 20% aandeelhouder.
- Financiële belangen van de leden van de coöperatie behartigen in het project Ock-Zon BV.
- Met diensten bijdragen aan de ontwikkeling van het zonneveld, bijv. met keukentafelgesprekken, op informatieavonden en aanspreekpunt zijn.
- Bijdragen aan de energietransitie en aan de RES ambitie van de gemeente Utrecht.

Project Ock-Zon BV in vogelvlucht

Project Ock-Zon BV ontwikkelt het zonneveld:

- Grootste zonneveld in de provincie: 100.000 zonnepanelen, capaciteit 50 MWp, 0,040 TWh/jaar (verbruik van ca. 16.000 huishoudens).
- Aandeelhouders: Windunie, BoeBoe Holding (initiatiefnemer), drie grondeigenaren/agrariërs en de coöperatie Zon op Ockhuizen.

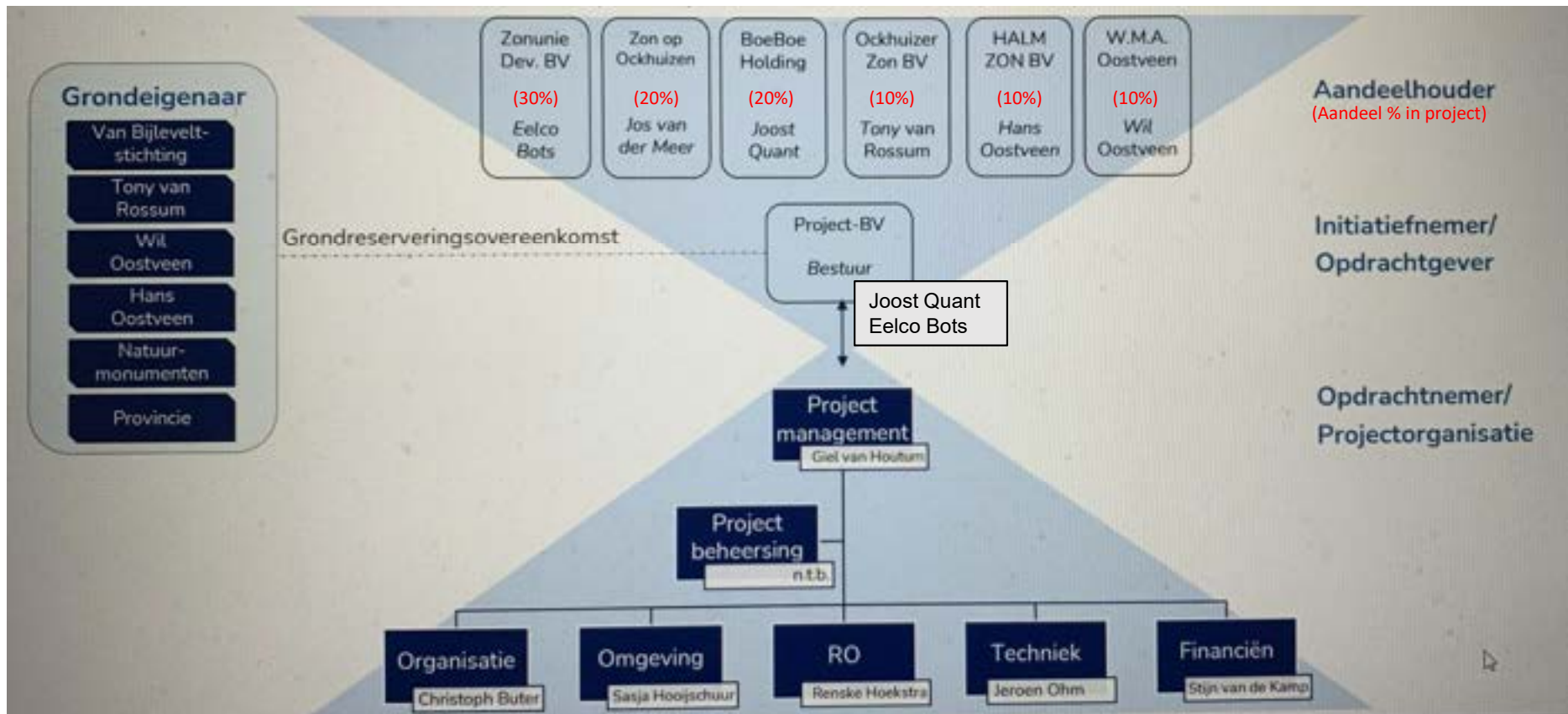
Context van het project Ock-Zon BV:

- Gemeenteraad stemt in november 2023 in met het Integraal Programma van Eisen (IPvE) voor gebiedsontwikkeling Ockhuizen.
- Zes grondeigenaren betrokken: drie agrariërs, de Van Bijlevelt Stichting, provincie Utrecht en Natuurmonumenten.

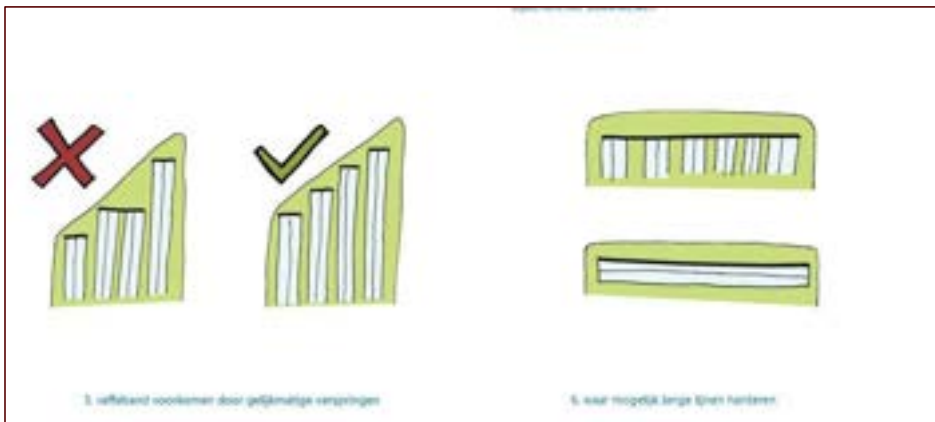
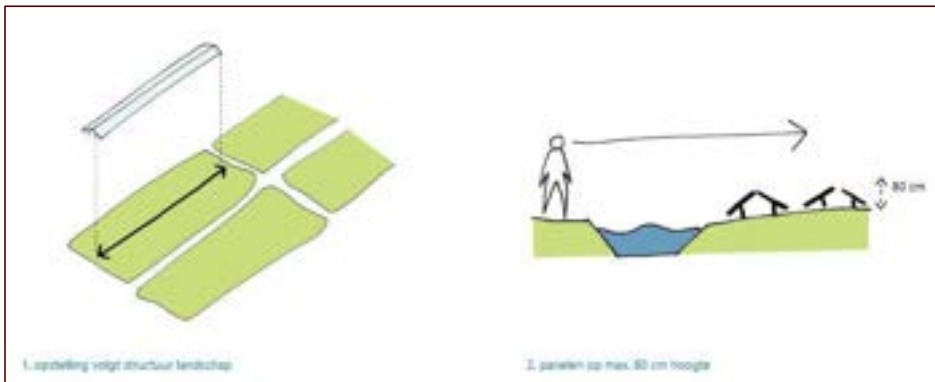
Enkele eisen voor de inpassing van het zonneveld:

- Behoud van de verkavelingsstructuur (slotenpatroon).
- Behoud van het open landschap (panelen max. 80 cm hoog).
- Lage gebiedseigen vegetatie om het zonneveld (onzichtbaar?).
- Zonneveld maakt na 30 jaar plaats voor natuurontwikkeling.

Organisatie project Ock-Zon BV

Inrichtingsprincipes zonneveld

Opstelling volgt structuur landschap
Panelen op maximal 80 cm hoogte
Begrenzing zonneveld door sloten
Huidige pad met trafo-gebouwen
Rafelranden vermijden
Waar mogelijk lange lijnen hanteren

Impressie zonneveld (zuid)

Impressie zonneveld vanaf zuidzijde

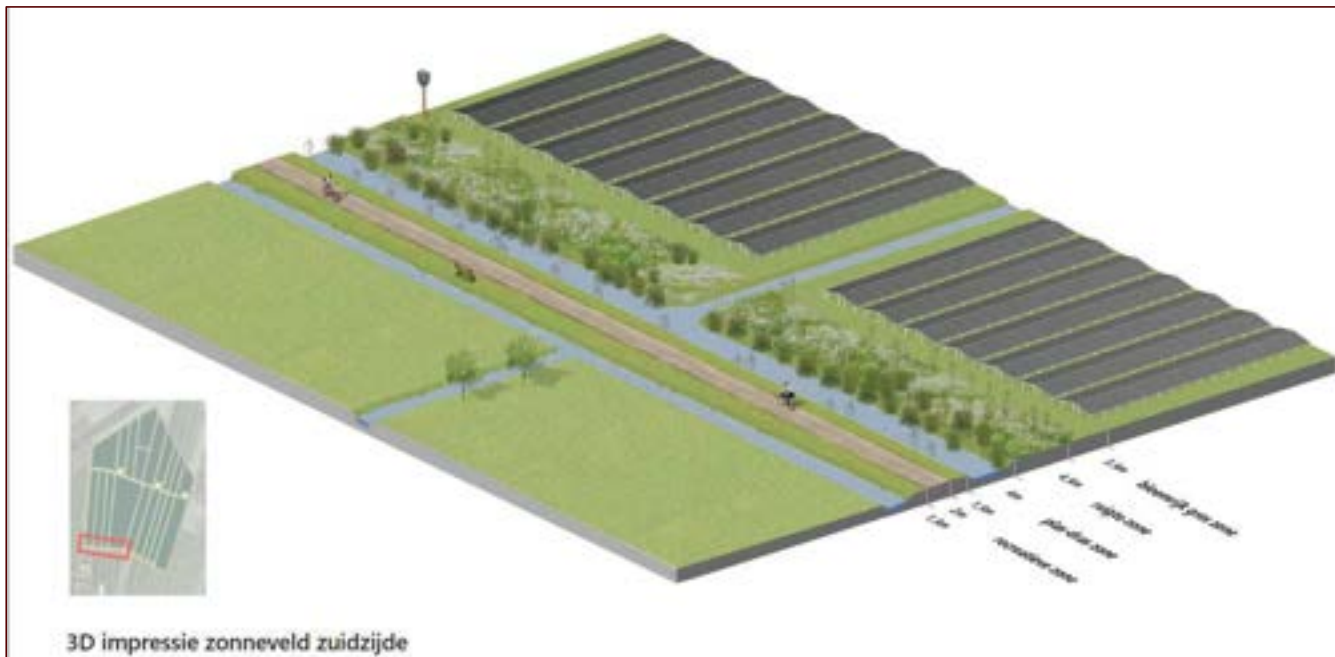

Impressie zonneveld (west)

Impressie zonneveld vanaf Thematerkade

3D impressie zonneveld (zuid)

3D impressie zonneveld zuidzijde

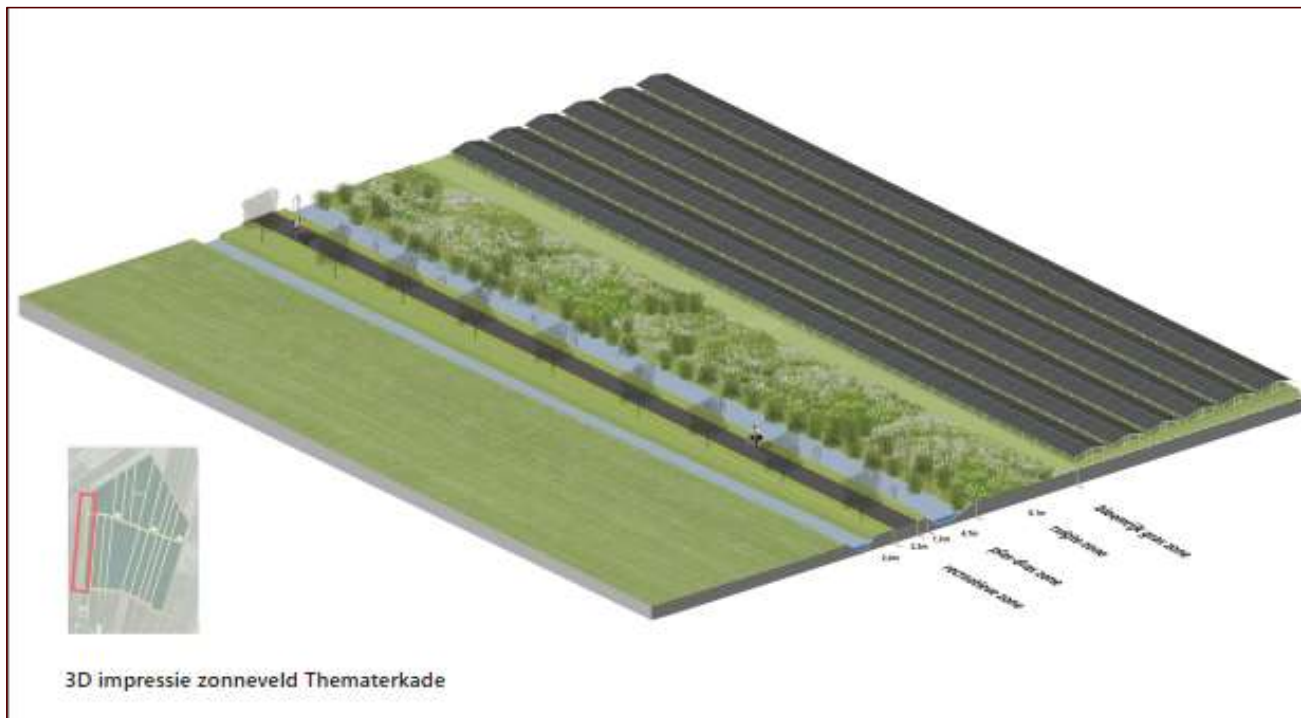
Zones (zuid → noord):

- Recreatief: 5 meter
- Plas en dras: 4 meter
(natuurvriendelijk oevers)
- Ruigte: 4,5 meter
- Bloem- en kruidenrijk
Grasland: 3,5 meter

Totale breedte: 17 meter

Rand ecologisch beheerd

3D impressie zonneveld (west)

Zones (west → oost):

- Recreatief: 5 meter
- Plas en dras: 4,7 meter (natuurvriendelijke oevers)
- Ruigte: 5,1 meter
- Bloem- en kruidenrijk grasland: 3,2 meter

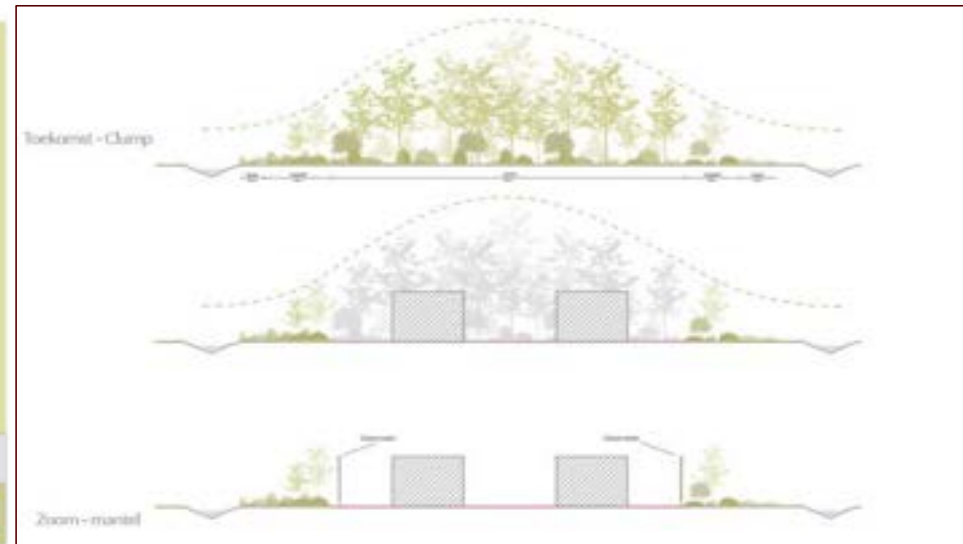
Totale breedte: 18 meter

Rand ecologisch beheerd

Impressie bouwwerken

Trafo-gebouwen, afstand sloot-sloot: 50 meter
Locaties vleermuiskasten zijn nog te bepalen

Aanvankelijk zoom-mantel, groen raster
Toekomst Clump met bomen en struiken

Natuurinclusieve Energietransitie?

Huidige business case is mager:

- Geen ruimte voor extra kosten.
- Stroomproductie maximaliseren.

Zo veel mogelijk zonnepanelen:

- ~75% oppervlakte bedekt met panelen
- Paden tussen panelen ~50 cm breed.
- Weinig/geen licht onder de panelen.

Voldoen aan de eisen van het IPvE:

- Vooral aan de rand van het zonneveld en bij de bebouwing (trafo's, inkoop).
- Wat je aan de buitenkant kan zien.

Zo wordt het zonneveld (hopelijk) niet.

Natuurinclusieve Energietransitie?

Huidig situatie:

- Landgebruik: maisteelt, intensief beheerd voedselrijk grasland en boomgaard.
- Natuurwaarde van het gebied is (zeer) laag (bron: Viridus natuurtoets 2021).

Nieuwe situatie:

- Langs de sloten komt meer ruimte voor natuurlijke vegetatie. Ecologisch beheerd levert dat een hogere natuurwaarde op.
- Over 30 jaar maakt het zonneveld plaats voor natuur. Tot dan vind je de natuur en recreatie vooral buiten het zonneveld.

Verwijzingen en Vragen

Websites over het Zonneveld Ockhuizen:

- Gemeente Utrecht: www.utrecht.nl/ockhuizen
- Project Ock-Zon BV: <https://ock-zon.nl/>
- Coöperatie Zon op Ockhuizen <https://zonopockhuizen.nl/>

Integraal Programma van Eisen (IPvE-1)

- **Bodem.** Kruidenrijk grasland onder en rond de zonnepanelen, dan wel begroeiing van zo hoog mogelijke kwaliteit. Beheer natuurvriendelijk. Rekening houden met licht, water en zuurstof onder het zonneveld.
- **Gebouwen.** Inkoopstation en transformatoren ingepast met gebiedseigen klimplanten/boschage. Voorzien van nestkasten en vleermuisverblijfplaatsen. Rekening houden met onderhoud- en veiligheidseisen.
- **Rand.** Zo natuurlijk mogelijke afscheiding, bij voorkeur een sloot en/of natuurvriendelijke oever. Waar nodig hagen, hekken en/of camerabeveiliging zodat de afscheiding voldoet aan de verzekeringseisen. Onderzoek naar begroeiing die het gehele jaar groen is rondom het zonneveld en de dichtheid hiervan.
- **Zonnepanelen.** Oost-westopstelling van maximaal 80 cm hoog. Onderzoek naar waterinsectvriendelijke zonnepanelen, die zo min mogelijk schittering geven. Binnen wettelijke normen voor geluid en straling.
- **Inpassing.** Zonnepanelen moeten worden ingepast met gebiedseigen vegetatie. Zoveel mogelijk uit het zicht van bewoners en recreanten. Alle techniek bij het zonneveld moet worden ingepast in het landschap.
- **30 jaar.** Na 30 jaar moeten de zonnepalen zo goed mogelijk worden hergebruikt of gerecycled. De initiatiefnemers/eigenaar is verantwoordelijk voor het opruimen van het zonneveld en de techniek.
- **Brand.** Er moet een plan in geval van brand opgesteld worden.